

ДЕЧЈА НЕДЕЉА

ОД 2. ДО 8. ОКТОБРА 2017. ГОДИНЕ

ГРАДИМО МОСТОВЕ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА
ЗА РАДОСТ СВАКОГ
ДЕТЕТА

Илустровала Марина Милоановић

МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,
ЗАПОШЉАВАЊЕ,
БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

На основу чл. 73. и 74. Закона о друштвеној бризи о деци („Сл. гласник РС“, бр. 49/92, 29/93, 53/93, 53/93- др. закон, 67/93, 67/93- др. закон, 28/94, 47/94, 48/94 - др. закон, 25/96, 29/01, 16/02- др. закон, 62/03 – др. закон, 64/03-исправка, 101/05- др. закон, 18/10 – др. закон) и члана 42. став 1 Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05- исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-одлука УС, 72/12, 74/12- исправка – УС, 7/14- УС и 44/14) Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања доноси

**ПРОГРАМ
АКТИВНОСТИ ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА ДЕЧЈЕ НЕДЕЉЕ
од 2. до 8. октобра 2017. године**

Ове године *Дечја недеља* ће бити нова прилика да се створе још квалитетнији услови за остваривање права детета на развој испуњен љубављу, разумевањем и поштовањем, што се посебно може постићи подстицањем међугенерациске солидарности и сарадње.

Због тога ће мото Програмских активности у 2017. години бити:

**Градимо мостове међу генерацијама
ЗА РАДОСТ СВАКОГ ДЕТЕТА**

Дечја недеља је на нашим просторима први пут обележена 1934. године и од тада се у континуитету мења и развија, прилагођавајући своје програмске циљеве потребама деце и контексту друштвеног развоја. Од 1987. године је на предлог организације Пријатељи деце Србије уведена Законом о друштвеној бризи о деци, и одвија се сваке године у месецу октобру.

Ова манифестација, која се реализује у циљу побољшања положаја детета у Србији, представља модел свестране сарадње државе, различитих цивилних и струковних организација, и повезивања свих важних чинилаца који делују у том правцу. Тако се смисао Дечје недеље из године у годину само увећава, а њени резултати препознају на националном нивоу.

Дечја недеља се традиционално реализује уз подршку и покровитељство Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а у реализацији активности *Дечје недеље* учествују владине институције, организације и удружења грађана, као и многи угледни појединци посвећени деци. Она видљиво, на најширем нивоу, указује на важна питања и изазове, константно истичући потребу даљег развоја интегрисаног и савременог националног система за промоцију и заштиту дечјих права.

Тако Дечја недеља подстиче развој услова за бољи положај детета, и подсећа све релевантне друштвене актере на неопходност константног пружања финансијске, социјалне, здравствене, културне и образовне подршке сваком детету у нашем друштву. Истовремено, ова манифестација сензибилише јавност на потребе деце у остваривању својих права и важност њиховог директног учешћа у друштвеном животу.

У години која је на националном нивоу посвећена међугенерациској солидарности и Дечја недеља ће бити прилика да се подстакне стварање бољих услова за остваривање међугенерациског разумевања и сарадње у нашем друштву, у циљу квалитетног и оптималног развоја сваког детета.

ЦИЉЕВИ ДЕЧЈЕ НЕДЕЉЕ СУ:

- скретање пажње најшире јавности на права и потребе деце;
- указивање на одговорност коју породица, школа, држава и њене институције имају у заштити деце, и остваривању њихових права;
- презентација до сада постигнутих резултата;
- указивање на примере добре праксе и проблеме у остваривању права деце;
- подстицање интерсекторске сарадње у стварању услова за поштовање права, и оптимални развој сваког детета;
- промоција активног учешћа деце у доношењу одлука које се њих тичу;
- покретање иницијатива и нових акција које доприносе побољшању положаја деце у Републици Србији, и остваривању њихових права.

Програм активности *Дечје недеље* чини низ акција на републичком и локалном нивоу, уз пуно учешће деце и младих, којима је ова манифестација и намењена. Циљеви, теме, као и програмске активности *Дечје недеље* се заснивају на релевантним међународним и националним документима и прописима и задацима у процесу придруживања ЕУ.

Конвенција о правима детета Уједињених нација (УН), усвојена 1989., а ступила је на снагу 1990. године, основни је документ за планирање и реализацију активности у току *Дечје недеље*. Генерална скупштине Уједињених нација 2002. године, усвојила је и завршни документ „Свет по мери деце“, који је као кључна веза са Миленијумским циљевима развоја УН, дао јасне смернице за обликовање света који ће права детета признати, промовисати, заштитити и развијати услове за њихово остваривање.

Национални план акције за децу (НПА) представља стратешки документ Владе Србије за креирање политика према деци. Главни циљ је обезбеђивање равноправности и доступности квалитетних и ефикасних јавних служби за децу, а пратили су га локални планови акција за децу. Овај документ је истекао крајем 2015. године, те је неопходно да Република Србија припреми нови документ, у циљу јасног фокуса и дефинисаних приоритета система дечје заштите.

Породичним законом у национални правни оквир уграђени су главни принципи Конвенције о правима детета, и то: право на живот, опстанак и развој, најбољи интерес детета, право на партиципацију и право на недискриминацију.

Као једно од саветодавних тела Владе, од 2002. године постоји Савет за права детета.

Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања, Влада је донела 2005. године, а уследили су документи који доприносе социјалној и

образовној инклузији деце са сметњама у развоју, унапређују доступност образовања и подижу његовог квалитет, уз посебну пажњу која се поклања деци из осетљивих група. То је дало општи оквир за конкретне мере које воде стварању савременог инклузивног друштва које константно треба унапређивати.

Током 2012. године основан је Одбор за права детета као посебно радно тело Народне Скупштине. Стратегија образовања до 2020. године, усвојена је 2012. год. У оквиру институције Заштитник грађана делује заменик који се бави питањима права детета. У наредном периоду, очекује се и посвећеност у изради Закона о заштитнику права детета и Националне стратегије за превенцију и заштиту деце од насиља.

У циљу унапређивања положаја детета у нашем друштву, све постојеће акте, прописе и стратешке планове требало би унапредити и сматрати инструментом развоја, који доприносе бољој координацији свих појединачних мера и активности у циљу остваривања и заштите права детета, на националном нивоу.

Ове године, Дечја недеља ће бити још једна прилика да се, поштујући одговарајућа међународна и национална документа као и позитивне прописе, створе још бољи услови за остваривање права детета на оптималан развој подстицањем међугенерациске солидарности. Наиме, међугенерациска солидарност је једна од вредности живота сваког детета у породици која има унутрашњу стабилност и социјалну сигурност, у којој су сви њени чланови укључени у рад и стварање, свако према својим могућностима. Истовремено, на тај начин, Дечја недеља подсећа и подржава значај породице и породичних вредности у чему незаменљиву улогу има размена знања и искуства деце са одраслим и старим члановима друшта, као и развој солидарности и повезаности деце у оквиру вршњачких група.

Дечја недеља је прилика да се о овој теми говори, као и да се на републичком и локалном нивоу подстакну конкретне активности са циљем указивања на значај међугенерациске солидарности и сарадње.

Програм активности за време трајања *Дечје недеље* у 2017. години Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања реализује у сарадњи са организацијом Пријатељи деце Србије и мрежом организација Пријатеља деце на територији целе Републике, уз подршку других удружења грађана, васпитно-образовних и културних институција, угледних појединаца итд.

Програм и промотивни материјал *Дечје недеље* доставља се министарствима, школама и предшколским установама, као и градоначелницима и председницима општина у Србији, уз позив да у складу са Римском декларацијом *Градоначелници заштитници деце*, у својим заједницама допринесу разноликости и богатству садржаја, као и видљивости ефеката *Дечје недеље*.

ПРОГРАМ:

1. ОТВАРАЊЕ ДЕЧЈЕ НЕДЕЉЕ

Јавна и медијска промоција Дечје недеље

- 1.1.1 Намера: Најава садржаја и циљева Програма активности за време трајања Дечје недеље, медијска кампања, презентација визуелног идентитета. Упознавање јавности са најважнијим телима и документима који доприносе развоју националног система бриге о деци, остваривању права детета и бољој партиципацији деце и младих. Посебан акценат је на доприносу Дечје недеље у остваривању права деце кроз подстицање међугенерациске солидарности и сарадње. Пријатељи деце Србије доделиће и традиционално годишње **Признање за добротинство деци „Маслачак“**. Након јавне и медијске промоције одржаће се јавна дебата на тему: **„Међугенерациска солидарност: везе и изазови“**, на којој ће учествовати стручњаци из јавног и цивилног сектора, представници удружења, медији и сви заинтересовани грађани.
- 1.1.2. **Организатори:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Пријатељи деце Србије.
- 1.1.3. **Облик рада:** Јавна и медијска промоција, дебата.
- 1.1.4. **Учесници:** Представници Владе Републике Србије, Одбора за права детета Народне Скупштине РС, заменик Заштитника грађана за права детета, УНИЦЕФ-а, Пријатеља деце Србије, удружења која подржавају и промовишу права деце, удружења наставника и васпитача, медија и новинарских удружења, других институција и организација посвећених остваривању права детета на игру и стваралаштво.
- 1.1.5. **Дан:** Понедељак, 2. октобар, Републички завод за социјалну заштиту

Активности на локалном нивоу: Различити видови јавне и медијске промоције Дечје недеље, визуелног идентитета, програми који подржавају централну кампању, акције, конференције за штампу, округли столови, дебате, тематске емисије у локалним медијима...

2. СЕДНИЦА УЧЕНИЧКИХ ПАРЛАМЕНАТА

Скуп представника ученичких парламената из двадесет општина у Србији

2.1.1. **Намера:** Директна партиципација деце у активностима које се тичу њиховог положаја у друштву неопходна је за развој заштите и промоције дечјих права. Зато важан део Дечје недеље представља сусрет ученика средњих школа у Србији, који ће се ове године одржати под називом „**АКЦИЈА! Међугенерациска пријатељства – мој допринос**“. Ово је прилика да уз подршку стручњака из ове области размишљају и дебатују на тему међугенерациске солидарности, као и свог ангажовања у породици, школи и локалној заједници у подстицању међугенерациске сарадње и пријатељства, као моделу превазилажења стереотипа о јазу међу генерацисама.

О активностима на скупу биће сачињена белешка и закључци који ће бити основ за активно учешће школске заједнице у промовисању међугенерациске солидарности и сарадње. Педесет средњошколаца из двадесет градова и општина, у сарадњи са осталим учесницима, активно ће, кроз дебату, промишљати на задату тему, а нова знања и искуства поделиће са вршњацима у локалним заједницама. Скуп је организован као право скупштинско заседање, са правилима скупштинске процедуре (радно председништво, утврђени дневни ред, излагања ограничена на пет минута и званични усвојени закључци, који ће бити доступни јавности).

2.1.2. **Организатор:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Пријатељи деце Србије.

2.1.3. **Учесници:** Представници ђачких парламената Србије, народни посланици, представници ресорних министарстава, стручњаци из области права детета, представници школских савета родитеља, наставничких удружења, удружења грађана, медији.

2.1.4. **Облик рада:** Интерактивна седница.

2.1.5. **Дан и место:** Уторак, 3. октобар, Народна скупштина Републике Србије

Активности на локалном нивоу: Округли столови – сусрети чланова ученичког парламента на тему подстицања међугенерациске сарадње и пријатељства и превазилажења стереотипа о јазу међу генерацисама.

3. ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА

Посета и пријем деце у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

- 3.1.1. **Намера:** Ове године, у делегацији која ће посетити представнике Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, биће деца свих узраста, која су се истакла својим хуманитарним, образовним, културним и др. друштвеним ангажманом у локалној заједници, у пратњи изабраног родитеља, баке, деке, васпитача, наставника..., и на овај начин симболички подстаћи међугенерациску солидарност. Директан сусрет деце са представницима Владе представља темељ партиципације деце у одлукама које их се тичу, а у свакодневном животу није уобичајен. Деца и њихови одрасли пратиоци, биће у прилици да поставе питања, изнесу своја мишљења, размене искуства и предлоге у циљу унапређења положаја деце, као и развоја међугенерациске солидарности... У делегацији која ће посетити представнике Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања биће присутни и еминентни ствараоци и уметници који раде за децу и са децом. Представници Министарства ће деци на пријему уручити пригодне поклоне.
- 3.1.2. **Организатор:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Пријатељи деце Србије.
- 3.1.3. **Облик рада:** Посета деце Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.
- 3.1.4. **Учесници:** Представници Министарства, Пријатеља деце Србије, ствараоци за децу, деца – активисти у локалној заједници у пратњи родитеља, бака, дека, васпитача, наставника...
- 3.1.5. **Дан и место:** Среда, 4. октобар, Министарство за рад, борачка и социјална питања

Активности на локалном нивоу: Посете деце градоначелнику, и/или локалним службама за бригу о деци; пријем, представљање, разговор, питања, предлози, размена знања и искустава.

4. ДОДЕЛА ГОДИШЊИХ НАГРАДА:

„НЕВЕН“ И „ДОБРА ИГРАЧКА“ Књижевна награда „Невен“

- 4.1.1. **Намера:** Подстицање уметничког стваралаштва за децу, афирмисање аутора и најуспешнијих остварења за децу у протеклој години, додела награда за белетристику, илустрацију и књигу из области популарне науке. **Посебан циљ:** обезбеђивање књига приспелих на конкурс институцијама и дневним боравцима за збрињавање деце.

- 4.1.2. **Организатор:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Пријатељи деце Србије.
- 4.1.3. **Облици рада:** Жирирање професионалног жирија и додела награда, рад на медијској промоцији.
- 4.1.4. **Учесници:** Дечја читалачка публика, наставници, васпитачи, представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, представници ресорних министарстава и институција, ствараоци за децу.
- 4.1.5. **Дан и место:** Четвртак, 5. октобар, Скупштина града Београда

Активности на локалном нивоу: Акције размене и поклањања књига на трговима или улицама, у предшколским установама и школама, јавни наступи деце рецитатора и дечјих драмских група чија остварења почивају на текстовима савремене литературе за децу код нас и у свету, сусрети са познатим писцима за децу у локалним дечијим библиотекама и другим образовним и културним институцијама...

Признање за квалитет „Добра играчка“

- 4.2.1. **Намера:** Промовисање домаће квалитетне играчке, подстицање произвођача и увозника да их обезбеде на тржишту; информисање јавности о критеријумима квалитета играчке (психолошки, васпитно-образовни, здравствени, естетски, техничко-технолошки). **Посебан циљ:** достављање играчака приспелих на конкурс институцијама и дневним боравцима за збрињавање деце.
- 4.2.2. **Организатор:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Пријатељи деце Србије.
- 4.2.3. **Облици рада:** Избор и жирирање професионалног жирија, додела признања.
- 4.2.4. **Учесници:** Произвођачи и увозници играчака, психолози, педагози, васпитачи, технолози, специјални едукатори, деца.
- 4.2.5. **Дан и место:** Четвртак, 5. октобар, Скупштина града Београда

Активности на локалном нивоу: Ревије ручно прављених играчака и традиционалних играчака и игара, отворене креативне радионице за израду играчака од природних и рециклираних материјала, локалне акције размене и поклањања играчака.

5. ФЕСТИВАЛ ДЕЧЈЕГ СТВАРАЛАШТВА НА КАЛЕМЕГДАНУ И САЈАМ УДРУЖЕЊА

Презентација дечјег стваралаштва, креативне радионице, представљање удружења која се баве децом и младима, изложба на отвореном

5.1.1. **Намера:** Фестивал дечјег стваралаштва традиционално промовише права детета, са посебним акцентом на игру, стваралаштво, културу и креативност, квалитетно слободно време, изражавање способности, знања и вештина сваког детета, без обзира на узраст, и уважавајући различите могућности. Истовремено је и прилика за представљање активности и акција удружења која доприносе остваривању права детета и развоју међугенерациске солидарности.

Посебан циљ: Заједничко дружење деце свих узраста са циљем представљања игровних и стваралачких активности и развоја вршњачке солидарности и сарадње. Размена искустава удружења која на различите начине доприносе правима детета и међугенерациске солидарности.

5.1.2. **Организатор:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Пријатељи деце Србије и Пријатељи деце Београда.

5.1.3. **Облици рада:** Сценски приказ дечијег стваралаштва у фестивалској атмосфери, стваралачке и радионице дечјих игара. Изложба ликовних радова ученика београдских основних школа на тему „**Ја и моји пријатељи – свих генерација**“. Промотивни штандови удружења, отворене радионице.

5.1.4. **Учесници:** Предшколци, основци, средњошколци, породице са децом, васпитачи и наставници, уметници и јавне личности, локалне организације Пријатеља деце, удружења која се баве децом и младима...

5.1.5. **Дан и место:** Петак, 6. октобар, Калемегдан, парк и плато испред Павиљона „Цвијета Зузорић“

Активности на локалном нивоу: Дечји фестивали и сајмови удружења у јединицама локалне самоуправе, заједничко стваралачко и игровно дружење деце и младих различитих узраста. Локалне изложбе ученика основних школа на тему „**Ја и моји пријатељи – свих генерација**“. Сајмови удружења, представљање активности локалних удружења која подстичу и промовишу дечја права.

Током трајања *Дечје недеље*, биће активна он-лине интернет изложба чија ће тема бити „**Ја и моји пријатељи – свих генерација**“ отворена за сву децу Србије, која ће као трајан резултат реализованих активности остати и након завршетка недеље посвећене деци.

6. МОСТОВИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА

Размена игровних и стваралачких активности деце и старих

- 6.1.1. **Намера:** Мостови међу генерацијама, традиционални део Дечје недеље, представљају симболички сусрет деце и старих. Овај догађај већ годинама развија међугенерациску солидарност и сарадњу, код деце и младих подстиче поштовање животног искуства старих суграђана, размену знања и вештина и успостављање квалитетне и отворене комуникације између деце и старих.
- 6.1.2. **Организатори:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Пријатељи деце Србије.
- 6.1.3. **Облици рада:** Заједничко дружење деце из предшколских установа и основних школа и корисника Герантолошког центра Београд - Дома Бежанијска коса, кроз игровне и стваралачке радионице које ће се одржавати на паралелним пунктовима. На интерактивно дружење, биће позвани чланови породица учесника, родитељи, васпитачи, наставници, чланови удружења која се баве децом и старима.
- 6.1.4. **Учесници:** Корисници Дома Бежанијска коса, деца предшколског и школског узраста, представници Пријатеља деце Србије, васпитачи, наставници, родитељи.
- 6.1.5. **Дан и место:** Субота, 7. октобар, Герантолошки центар Београд – Дом Бежанијска коса

Активности на локалном нивоу: Организовани сусрети деце и младих са старима у локалној заједници; одговарајуће активност у вртићима, школама и општинама.

7. МАЛИ НЕДЕЉНИ РУЧАК

Национална он-лине кампања:

„Стварајмо успомене – међугенерациски тренутак“

- 7.1.1. **Намера:** Као подршка међугенерациској солидарности и сарадњи, стварању и одржавању блиских породичних и међугенерациских веза, пре и у току Дечје недеље Пријатељи деце Србије организоваће он-лине интернет кампању. У оквиру кампање ће позвати све наше грађане, посебно децу и младе, да фотографишу и овековече тренутке недељног окупљања у својој породици и окружењу и поставе фотографије на за то посебно уређену интернет страну са хештегом #стварајмоуспомене, баш на завршни дан Дечје недеље. На овај начин промовисаћемо радост и значај међугенерациске подршке, а као трајан резултат добићемо он-лине изложбу, као материјални траг породичне и међугенерациске блискости, чији симбол јесте недељ-

ни ручак. Након Дечје недеље, посебно ћемо објавити најуспешнијих 100 фотографија.

- 7.1.2. **Организатори:** Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Пријатељи деце Србије.
- 7.1.3. **Облици рада:** Он-лине кампања „**Стварајмо успомене – међугенерацки тренутак**“, он-лине изложба фотографија.
- 7.1.4. **Учесници:** Сви грађани Републике Србије
- 7.1.5. **Дан и место:** Недеља, 8.октобар, Република Србија

МИНИСТАР
Зоран Ђорђевић